Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

5. september 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2008/48/EF – forbrugerbeskyttelse – forbrugerkredit – artikel 10, stk. 2, litra h) og i), og artikel 10, stk. 3 – oplysninger, der skal angives i aftalen – national lovgivning, der fastsætter en pligt til for hver enkelt betaling at præcisere fordelingen mellem tilbagebetalingen af kapitalen, renterne og omkostningerne«

I sag C-331/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Krajský súd v Prešove (retten for regionen Prešov, Slovakiet) ved afgørelse af 5. april 2018, indgået til Domstolen den 22. maj 2018, i sagen

TE

mod

Pohotovosť s. r. o.,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Toader, og dommerne A. Rosas og M. Safjan (refererende dommer),

generaladvokat: E. Sharpston,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Pohotovosť s. r. o. ved J. Fuchs

– den slovakiske regering ved B. Ricziová, som befuldmægtiget

– Europa-Kommissionen ved A. Tokár, G. Goddin og C. Valero, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: slovakisk.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 10, stk. 2, litra h) og i), og artikel 10, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT 2008, L 133, s. 66).

2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem TE og Pohotovosť s. r. o. vedrørende denne sidstnævntes ansvar for at have undladt i en kreditaftale at præcisere fordelingen af hver enkelt tilbagebetaling mellem amortiseringen af kapitalen, renterne og, hvor det er relevant, yderligere kreditomkostninger.

Retsforskrifter

EU-retten

3 9., 19., 30. og 31. betragtning til direktiv 2008/48 har følgende ordlyd:

»(9) Fuldstændig harmonisering er nødvendig for at sikre, at alle forbrugere i Fællesskabet nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser og for at skabe et ægte indre marked. Medlemsstaterne bør derfor ikke kunne bibeholde eller indføre andre bestemmelser på nationalt plan end dem, der er fastsat i dette direktiv. Sådanne restriktioner bør dog kun gælde på de områder, hvor der er fastsat harmoniserede bestemmelser i dette direktiv. Hvor der ikke findes harmoniserede bestemmelser, bør medlemsstaterne fortsat kunne bibeholde eller indføre national lovgivning. […]

[…]

(19) For at forbrugerne sættes i stand til at træffe beslutning på et kvalificeret grundlag, bør de, før kreditaftalen indgås, modtage fyldestgørende oplysninger, som de kan tage med sig og overveje, om betingelserne og omkostningerne vedrørende kreditten og om deres forpligtelser. […]

[…]

(30) Dette direktiv regulerer ikke aftaleretlige spørgsmål i forbindelse med kreditaftalers gyldighed. Medlemsstaterne kan derfor på dette område bibeholde eller indføre nationale bestemmelser, der er i overensstemmelse med fællesskabsretten. Medlemsstaterne kan regulere de retlige rammer for tilbuddet om indgåelse af kreditaftalen, navnlig med hensyn til, hvornår det skal afgives, og i hvilket tidsrum det skal være bindende for kreditgiveren. Hvis et sådant tilbud gives samtidig med oplysninger forud for aftaleindgåelsen som omhandlet i dette direktiv, bør det i lighed med andre supplerende oplysninger, som kreditgiveren måtte ønske at give forbrugeren, have form af et særskilt dokument, der kan knyttes som bilag til de standardiserede europæiske forbrugerkreditoplysninger.

(31) For at forbrugeren kan kende sine rettigheder og forpligtelser i henhold til kreditaftalen, bør alle nødvendige oplysninger være angivet klart og koncist i aftalen.«

4 Dette direktivs artikel 1, der har overskriften »Formål«, er sålydende:

»Dette direktiv har til formål at harmonisere visse aspekter af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om aftaler om forbrugerkredit.«

5 Samme direktivs artikel 10, der har overskriften »Oplysninger, der skal angives i kreditaftalen«, fastsætter følgende:

»1. En kreditaftale udarbejdes på papir eller på et andet varigt medium.

Alle aftaleparter skal have et eksemplar af kreditaftalen. Denne artikel berører ikke eventuelle nationale regler vedrørende gyldig indgåelse af kreditaftaler, der er i overensstemmelse med fællesskabsretten.

2. Kreditaftalen skal klart og koncist angive:

[…]

g) de årlige omkostninger i procent og det samlede beløb, som skal betales af forbrugeren, beregnet på tidspunktet for indgåelse af kreditaftalen; alle de antagelser, der er lagt til grund ved beregningen af denne procentsats, angives

h) størrelse, antal og hyppighed af de betalinger, der skal foretages af forbrugeren, og i givet fald den rækkefølge, hvori betalingerne allokeres til forskellige udestående saldi til forskellige debitorrenter med henblik på tilbagebetaling

i) såfremt der er tale om amortisation af kapitalen i forbindelse med en kreditaftale med fast løbetid, forbrugerens ret til på anmodning og gratis til enhver tid i løbet af kreditaftalens varighed at modtage en opgørelse i form af en amortiseringsplan.

Amortiseringsplanen skal angive skyldige betalinger og tidspunkter og betingelser for betaling af sådanne beløb; den skal indeholde en specificering af den enkelte tilbagebetaling, som viser amortiseringen af kapitalen, renterne beregnet på grundlag af debitorrenten og, hvor det er relevant, eventuelle yderligere omkostninger; såfremt rentesatsen ikke er fast, eller de yderligere omkostninger kan ændres i løbet af kreditaftalen, skal amortiseringsplanen klart og koncist angive, at oplysningerne i planen kun er gyldige indtil næste ændring af debitorrenten eller af de yderligere omkostninger i henhold til kreditaftalen

j) såfremt der skal betales omkostninger og renter uden amortisation af hovedstolen, en opgørelse over tidspunkter og betingelser for betaling af renter og eventuelle dermed forbundne faste omkostninger og engangsomkostninger

[…]

u) hvor det er relevant, andre aftalevilkår og -betingelser

[…]

3. Hvor stk. 2, litra i), finder anvendelse, skal kreditgiveren til enhver tid i løbet af kreditaftalens varighed gratis stille en opgørelse i form af en amortiseringsplan til rådighed for forbrugeren.

4. Hvis der er tale om en kreditaftale, ifølge hvilken de betalinger, forbrugeren foretager, ikke umiddelbart fører til en tilsvarende amortisation af det samlede kreditbeløb, men tjener til at opbygge kapital på de i kreditaftalen eller en accessorisk aftale fastsatte tidspunkter og betingelser, omfatter de oplysninger, der kræves i henhold til stk. 2, en klar og koncis angivelse af, at en sådan kreditaftale ikke garanterer tilbagebetaling af det samlede udnyttede kreditbeløb i henhold til kreditaftalen, medmindre der er givet en sådan garanti.

[…]«

6 Samme direktivs artikel 14 med overskriften »Fortrydelsesret« bestemmer i stk. 1 følgende:

»Forbrugeren har en frist på fjorten kalenderdage til at fortryde kreditaftalen uden nogen begrundelse.

Den periode, hvori denne fortrydelsesret kan udøves, løber fra:

a) den dag, hvor kreditaftalen er indgået, eller

b) den dag, hvor forbrugeren modtager aftalevilkårene og -betingelserne samt oplysningerne i henhold til artikel 10, hvis dette tidspunkt er senere end det i litra a) i dette afsnit nævnte.«

7 Artikel 22 i direktiv 2008/48, der har overskriften »Harmonisering og direktivets ufravigelige karakter«, har følgende ordlyd:

»1. I det omfang dette direktiv indeholder harmoniserede bestemmelser, kan medlemsstaterne ikke i national ret bibeholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der er fastsat i dette direktiv.

[…]

3. Medlemsstaterne sikrer endvidere, at de bestemmelser, som de vedtager til gennemførelse af dette direktiv, ikke kan omgås ved den måde, aftalerne udformes på, f.eks. ved at lade udnyttelse af kreditmuligheder eller kreditfaciliteter, der falder ind under dette direktivs anvendelsesområde, indgå i kreditaftaler, hvis art eller formål vil gøre det muligt at undgå anvendelsen af dette direktiv.

[…]«

8 Bilag II til direktiv 2008/48, der omhandler »Standardiserede europæiske forbrugerkreditoplysninger«, rummer under punkt 2, som har overskriften »Beskrivelse af de vigtigste karakteristika ved kreditproduktet«, en rubrik benævnt »Afdrag og, hvis det er relevant, i hvilken rækkefølge afdragene vil blive fordelt«. Denne rubrik indeholder følgende beskrivelse:

»De skal betale følgende:

[Størrelse, antal og hyppighed af de betalinger, der skal foretages af forbrugeren]

Renter og/eller omkostninger betales på følgende måde:«

Slovakisk ret

9 Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (lov nr. 129/2010 om forbrugerkredit og andre kreditter og lån til forbrugere og om ændring af bestemte love) har til formål at gennemføre direktiv 2008/48 i slovakisk ret.

10 Denne lovs § 9, stk. 2, i den affattelse, der var gældende den 1. oktober 2015, bestemmer følgende:

»Forbrugerkreditaftalen skal foruden de generelle forhold, der er nævnt i civillovbogen […], indeholde følgende elementer:

[…]

k) de samlede årlige omkostninger i procent og det samlede beløb, som skal betales af forbrugeren, beregnet på grundlag af de relevante oplysninger på tidspunktet for indgåelse af kreditaftalen; alle de oplysninger, der er lagt til grund ved beregningen af denne procentsats, angives.

l) betalingernes størrelse, antal og hyppighed samt renter og yderligere omkostninger og i givet fald den rækkefølge, hvori betalingerne allokeres til forskellige udestående saldi til forskellige debitorrenter med henblik på tilbagebetaling af forbrugerkreditten

m) såfremt der er tale om amortisation af kapitalen på grundlag af en forbrugerkreditaftale med fast løbetid, forbrugerens ret til gratis og til enhver tid i løbet af kreditaftalens varighed at anmode om en kontoopgørelse i form af en amortiseringsplan i henhold til stk. 5

[…]«

11 § 9, stk. 2, i lov nr. 129/2010 i den affattelse, der har været gældende fra den 1. maj 2018, er affattet således:

»Forbrugerkreditaftalen skal foruden de generelle forhold, der er nævnt i civillovbogen […], indeholde følgende elementer:

[…]

h) de samlede årlige omkostninger i procent og det samlede beløb, som skal betales af forbrugeren, beregnet på grundlag af de relevante oplysninger på tidspunktet for indgåelse af kreditaftalen; alle de oplysninger, der er lagt til grund ved beregningen af denne procentsats, angives

i) størrelse, antal og hyppighed af de betalinger, der skal foretages af forbrugeren, og i givet fald den rækkefølge, hvori betalingerne allokeres til forskellige udestående saldi til forskellige debitorrenter med henblik på tilbagebetaling af forbrugerkreditten

j) såfremt der er tale om amortisation af kapitalen på grundlag af en forbrugerkreditaftale med fast løbetid, forbrugerens ret til gratis og til enhver tid i løbet af kreditaftalens varighed at anmode om en kontoopgørelse i form af en amortiseringsplan i henhold til stk. 5

[…]«

12 § 11, stk. 1, i lov nr. 129/2010 i den affattelse, der var gældende den 1. januar 2013, bestemmer følgende:

»Den ydede forbrugerkredit betragtes som rente- og omkostningsfri, hvis:

[…]

d) forbrugerkreditaftalen til skade for forbrugeren ikke indeholder en korrekt angivelse af de årlige omkostninger i procent.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

13 Den 1. oktober 2015 indgik TE en forbrugerkreditaftale med Pohotovosť om et beløb på 350 EUR og med en løbetid på et år, hvor der skulle tilbagebetales et beløb på 672 EUR. I denne aftale var der fastsat renter på 224 EUR og en »kommission« på 98 EUR.

14 Efter at parterne havde aftalt en tilbagebetaling af kreditten i én enkelt betaling, aftalte de samme dag en ny afdragsplan med betaling af gælden i 12 månedlige afdrag a 56 EUR. De årlige omkostninger i procent (herefter »ÅOP«) for den kredit, hvis tilbagebetaling var fastsat til én enkelt betaling, var på 28%, hvorimod ÅOP for den kredit, som skulle tilbagebetales i månedlige afdrag, beløb sig til 281,64%.

15 Under de almindelige betingelser i den nævnte aftale var det fastsat, at »ÅOP beregnes på grundlag af det samlede lånte beløb, kommission samt fristen for tilbagebetaling af kapital og kommission (med undtagelse af renter, notarialudgifter, aftalemæssige strafbetalinger og yderligere omkostninger, der er undtaget fra beregningen af ÅOP i henhold til særlovgivning)«.

16 Det var ikke i den i hovedsagen omhandlede aftale anført, hvorfor renter ikke var omfattet af beregningen af ÅOP, og hvorfor satsen for ÅOP på 28% udelukkende var beregnet på grundlag af »kommissionen« og ikke på grundlag af andre accessoriske omkostninger, navnlig renter.

17 Endvidere indeholdt den nævnte aftale ingen fordeling af de månedlige tilbagebetalinger af kreditten mellem amortiseringen af kapitalen og de øvrige kreditomkostningselementer.

18 TE anlagde sag ved Okresný súd Humenné (kredsdomstolen i Humenné, Slovakiet) med påstand om, at det blev fastslået, at Pohotovosť var ansvarlig for en overtrædelse af den pligt, der var fastsat i § 9, stk. 2, litra l), i lov nr. 129/2010 i den affattelse, der var gældende den 1. oktober 2015.

19 Ved dom af 27. november 2017 frifandt denne retsinstans Pohotovosť i det af TE anlagte søgsmål.

20 TE har iværksat appel af denne dom ved Krajský súd v Prešove (retten for regionen Prešov, Slovakiet).

21 Den forelæggende ret har oplyst, at den slovakiske lovgiver med henblik på at opfylde Domstolens dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842, præmis 51-59), har ændret lov nr. 129/2010 ved – i denne lovs § 9, stk. 2, litra l), i den affattelse, der var gældende den 1. oktober 2015 – at ophæve pligten til i en kreditaftale at angive »betalingernes hyppighed samt renter og yderligere omkostninger«. Denne pligt er blevet erstattet af pligten i den nævnte lovs § 9, stk. 2, litra i), i den affattelse, der har været gældende fra den 1. maj 2018, til i en kreditaftale at angive »betalingernes hyppighed«.

22 For det første har den forelæggende ret hertil anført, at lov nr. 129/2010 i den affattelse, der var gældende den 1. oktober 2015, ikke eksplicit bestemte, at »betalingernes hyppighed samt renter og yderligere omkostninger« skulle angives i form af en amortiseringsplan. Ved at ændre denne lov med virkning fra den 1. maj 2018 ophævede den slovakiske lovgiver pligten til i en kreditaftale at vise en fordeling af tilbagebetalingen af kreditten mellem amortiseringen af kapitalen, renterne og de øvrige omkostninger, ikke blot i form af en amortiseringsplan, men også i enhver anden form.

23 I tvisten i hovedsagen kræver TE imidlertid ikke, at der til den kreditaftale, som denne appellant har indgået, som bilag knyttes en amortiseringsplan, men at der i denne aftale gives en – i det mindste kortfattet – oplysning om den i den foregående præmis nævnte fordeling.

24 Hvad angår fortolkningen af artikel 10, stk. 2, litra h) og i), og artikel 22, stk. 1, i direktiv 2008/48, således som denne fortolkning fremgår af dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), er den forelæggende ret af den opfattelse, at disse bestemmelser udelukkende er til hinder for, at en medlemsstat i sin nationale lovgivning opstiller en pligt til at præcisere fordelingen af tilbagebetalingen af kreditkapitalen i form af en amortiseringsplan.

25 For det andet har den forelæggende ret anført, at en angivelse af fordelingen af tilbagebetalingen af kreditten mellem amortiseringen af kapitalen, renterne og de øvrige omkostninger giver mulighed for med større klarhed at kontrollere, om afdragsbeløbene vedrører de renter, som skal inkluderes i beregningen af ÅOP.

26 For det tredje ønsker den forelæggende ret oplyst, hvorvidt den med henblik på at sikre en effektiv gennemførelse af direktiv 2008/48 er forpligtet til at anvende bestemmelserne i lov nr. 129/2010 i den affattelse, der har været gældende fra den 1. maj 2018, på den aftale, der er genstand for tvisten i hovedsagen, og som blev indgået den 1. oktober 2015.

27 Najvyšší súd Slovenskej republiky (øverste domstol, Den Slovakiske Republik) har i denne forbindelse ved dom af 22. februar 2018 udtalt, at de slovakiske retsinstanser hvad angår kreditaftaler, der er indgået før den 1. maj 2018, er forpligtede til at fortolke national ret i overensstemmelse med EU-retten og til således at nå frem til det resultat, der fremgår af lov nr. 129/2010 i den affattelse, der har været gældende fra den 1. maj 2018.

28 Den forelæggende ret frygter dog, at en sådan fortolkning af de omhandlede nationale bestemmelser sker contra legem og vil være i strid med retssikkerhedsprincippet.

29 På denne baggrund har Krajský súd v Prešove (retten for regionen Prešov) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) a) Den slovakiske lovgiver har som reaktion på [dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)] med virkning fra den 1. maj 2018 slettet henvisningen til ordene »kapitalen, renter og yderligere omkostninger« fra den del af [§] [9, stk. 2, litra l), i lov nr. 129/2010 i den affattelse, der var gældende den 1. oktober 2015], hvori der var henvist til disse forhold som værende elementer af aftalen. Hermed ophævedes enhver lovbestemt ret, som forbrugerne i en forbrugerkreditaftale havde til en specificering af afdragene for tilbagebetaling af kapitalen, renterne og de eventuelle ekstra omkostninger (ikke blot i form af en amortiseringsplan) samt sanktionerne for en tilsidesættelse af denne ret.

b) Selv om ændringen af [lov nr. 129/2010] har muliggjort en bedre gennemførelse af [dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)] fra den 1. maj 2018 at regne, forholder det sig ikke desto mindre således, at i tvister vedrørende forbrugerkreditaftaler, som er indgået før den 1. maj 2018, har de [slovakiske] domstole i praksis forsøgt at efterleve [denne dom] ved i det væsentlige at nå frem til samme resultat som det, lovgiver har tilsigtet, idet de har anlagt en fortolkning, der er i overensstemmelse med EU-retten.

c) Under disse omstændigheder vedrører det spørgsmål, som forelægges Den Europæiske Unions Domstol, en fortolkning af EU-retten og anvendelse af direktivers indirekte virkning. Henset til det store antal afgørelser, hvorved retterne tidligere har anerkendt, at lov nr. 129/2010 giver forbrugerne ret til få specificeret afdragene for tilbagebetaling af kapitalen, renterne og eventuelle ekstra omkostninger, forelægges følgende spørgsmål:

Kan en domstol i henhold til retssikkerhedsprincippet – i forbindelse med gennemførelsen af den indirekte virkning af et direktiv i de horisontale relationer mellem borgere og med henblik på at sikre den fulde virkning af dette direktiv ved en anvendelse af samtlige fortolkningsmetoder og national lovgivning – i en tvist vedrørende en forbrugerkreditaftale, der er indgået før den 1. maj 2018[,] afsige en afgørelse, hvis virkninger er de samme som de virkninger, der følger af den lovændring, der blev foretaget af lovgiver med virkning fra den 1. maj 2018 med henblik på at opfylde [dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)]?

Såfremt Domstolen besvarer det første spørgsmål[, litra c),] [bekræftende], […] ønskes følgende spørgsmål besvaret:

2) Skal [dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)], og direktiv 2008/48 […] fortolkes således, at Den Europæiske Unions Domstol har fastslået, at [dette] direktiv […] ikke alene er til hinder for en national lovgivning, som kræver en specificering af afdragene for

tilbagebetaling af kapitalen i form af en amortiseringsplan, men for en hvilken som helst anden lovbestemt specificering af beløbet, antallet og hyppighed af afdragene for tilbagebetaling af kapitalen?

3) Skal [den nævnte] dom fortolkes således, at den ud over hvad der er fastslået vedrørende kapitalen, også afgør spørgsmålet om, hvorvidt en medlemsstats lovgivning, der fastlægger forbrugernes ret til en specificering i en forbrugerkreditaftale af beløbet, antallet og fristerne for betalingen af renter og andre omkostninger, går videre end direktiv 2008/48? Såfremt [denne samme dom] ligeledes vedrører renter og omkostninger, går et lovkrav om fastsættelse af renter og omkostninger i en anden form end en amortiseringsplan ligeledes videre [end] dette direktiv, navnlig dets artikel 10, stk. 2, litra j)?«

Formaliteten vedrørende anmodningen om præjudiciel afgørelse

30 Pohotovosť har i sit skriftlige indlæg anført, at de præjudicielle spørgsmål skal afvises fra realitetsbehandling.

31 Med hensyn til det første spørgsmål har dette selskab anført, at retssikkerhedsprincippet, som den forelæggende ret har henvist til, henhører under national ret, og at Domstolen alene er beføjet til at fortolke EU-retten.

32 Endvidere tilkommer det den nationale retsinstans og ikke Domstolen at bedømme, hvorvidt de nationale retsregler i tvisten i hovedsagen kan fortolkes i overensstemmelse med EU-retten.

33 Hvad angår det andet og det tredje spørgsmål har Pohotovosť anført, at den i hovedsagen omhandlede aftale, som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, fastsætter en tilbagebetaling af kreditten uden amortisering af kapitalen. Under disse forudsætninger savner spørgsmålene om amortiseringsplanen enhver praktisk betydning i tvisten i hovedsagen.

34 Ifølge Pohotovosť er der ikke i de slovakiske bestemmelser fastsat nogen sanktion i tilfælde af, at en kreditaftale ikke indeholder en amortiseringsplan eller en oversigt over tidspunkter og betingelser for betaling af debitorrenter og faste omkostninger. Spørgsmålene om fordelingen af hver enkelt tilbagebetaling mellem amortiseringen af kapitalen, renterne og, hvor det er relevant, yderligere omkostninger har følgelig ingen praktisk betydning i den konkrete sag.

35 Uden formelt at gøre gældende, at anmodningen om præjudiciel afgørelse skal afvises fra realitetsbehandling, har den slovakiske regering og Europa-Kommissionen desuden anført, at de ÅOP, der er angivet i den omhandlede kreditaftale – som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen – var urigtige. Den slovakiske regering er af den opfattelse, at såfremt de i denne aftale angivne ÅOP er lavere end de reelle omkostninger i procent, er kreditten rente- og omkostningsfri i henhold til § 11, stk. 1, i lov nr. 129/2010. Under disse betingelser vil den nævnte sanktion kunne pålægges i den konkrete sag, og det uafhængigt af Domstolens eventuelle besvarelse af de præjudicielle spørgsmål.

36 Det skal hertil bemærkes, at det følger af Domstolens faste praksis, at der er formodning for, at spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise at træffe afgørelse om en anmodning fra en national ret, hvis det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, eller såfremt problemet er af hypotetisk karakter, eller Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan give en hensigtsmæssig besvarelse af de forelagte spørgsmål og forstå,

hvorfor den nationale retsinstans finder, at en besvarelse af disse spørgsmål er nødvendig for, at retsinstansen kan afgøre den sag, som verserer for den (dom af 8.5.2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).

37 I den foreliggende sag har den forelæggende ret forelagt en række spørgsmål om fortolkningen af en EU-retsakt, nemlig om fortolkningen af direktiv 2008/48, og den har i denne sammenhæng anmodet om en række præciseringer af dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842).

38 Hvad angår argumentet fra den slovakiske regering og Kommissionen om, at den nationale retsinstans, eftersom de angivne ÅOP er urigtige, i henhold til de nationale bestemmelser kan træffe afgørelse om, at den i hovedsagen omhandlede aftale er rente- og omkostningsfri, skal det påpeges, at tvisten i hovedsagen angår et sagsanlæg fra en forbruger med påstand om, at det bliver fastslået, at Pohotovosť er ansvarlig for en overtrædelse af pligten til i en kreditaftale at angive alle de obligatoriske oplysninger i henhold til de nationale bestemmelser og i henhold til direktiv 2008/48. Under disse omstændigheder kan den forelæggende rets mulighed for at pålægge Pohotovosť en sanktion for den urigtige angivelse af ÅOP – hvis det antages, at denne mulighed bekræftes af denne ret – under alle omstændigheder ikke medføre, at det ikke har nogen som helst formålstjenlighed i forhold til løsningen af tvisten, at Domstolen afklarer de krav, der er fastsat i dette direktiv med hensyn til de øvrige oplysninger, som udtrykkeligt skal fremgå af en forbrugerkreditaftale, eftersom det nævnte direktiv vedrører såvel en betaling af kredit med amortisering af kapitalen som en betaling af omkostninger og renter uden en sådan amortisering.

39 Det må derfor fastslås, at anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling.

De præjudicielle spørgsmål

Det andet og det tredje spørgsmål

40 Med det andet og det tredje spørgsmål, som skal behandles samlet og først, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 10, stk. 2, litra h)-j), i direktiv 2008/48, sammenholdt med dette direktivs artikel 22, stk. 1, skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede, ifølge hvilke det i en kreditaftale skal præciseres, hvorledes hver enkelt tilbagebetaling i givet fald fordeler sig på amortisering af kapitalen, renterne og de øvrige omkostninger.

41 For det første skal det indledningsvis bemærkes, at direktiv 2008/48 blev vedtaget med det dobbelte formål at sikre, at alle forbrugere i Den Europæiske Union nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser, og at lette indførelsen af et velfungerende indre marked for forbrugerkredit (jf. i denne retning dom af 21.4.2016, Radlinger og Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, præmis 61, og af 2.5.2019, Pillar Securitisation, C-694/17, EU:C:2019:345, præmis 38).

42 For det andet bidrager oplysningspligten i henhold til artikel 10, stk. 2, i direktiv 2008/48, i lighed med forpligtelserne i henhold til dette direktivs artikel 5 og 8, til gennemførelsen af disse formål (jf. i denne retning dom af 21.4.2016, Radlinger et Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, præmis 61).

43 I henhold til artikel 10, stk. 2, litra h), i direktiv 2008/48 skal kreditaftalen klart og koncist angive størrelse, antal og hyppighed af de betalinger, der skal foretages af forbrugeren, og i givet fald den rækkefølge, hvori betalingerne allokeres til forskellige udestående saldi til forskellige debitorrenter med henblik på tilbagebetaling.

44 Det fremgår af dette direktivs artikel 10, stk. 2, litra i), og artikel 10, stk. 3, at såfremt der er tale om amortisering af kapitalen i forbindelse med en kreditaftale med fast løbetid, er kreditgiveren kun forpligtet til gratis at tilsende forbrugeren en opgørelse i form af en amortiseringsplan, såfremt forbrugeren til enhver tid i løbet af kreditaftalens varighed fremsætter anmodning herom.

45 Domstolen har i denne forbindelse fastslået, at direktiv 2008/48 – henset til den klare ordlyd af dettes artikel 10, stk. 2, litra h) og i) – ikke fastsætter en forpligtelse, hvorefter kreditaftalen skal indeholde en sådan opgørelse i form af en amortiseringsplan (dom af 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, præmis 54).

46 Det skal tilføjes, at enhver form for struktureret fremstilling af, hvorledes hver enkelt betaling ved tilbagebetaling af kredit fordeler sig på amortiseringen af kapitalen, renterne og, hvor det er relevant, yderligere kreditomkostninger, skal anses for en amortiseringsplan som omhandlet i artikel 10, stk. 2, litra i), i direktiv 2008/48.

47 Såfremt der skal betales omkostninger og renter uden amortisering af hovedstolen, skal det dog bemærkes, at kreditaftalen ifølge det nævnte direktivs artikel 10, stk. 2, litra j), skal henvise til en opgørelse over tidspunkter og betingelser for betaling af renter og eventuelle dermed forbundne faste omkostninger og engangsomkostninger.

48 Henset til ovenstående betragtninger skal det fastslås, at direktiv 2008/48 ikke fastsætter en pligt til i en kreditaftale i nogen som helst form at angive en fordeling af de forbrugeren påhvilende betalinger på tilbagebetalingen af kapitalen – såfremt den skal amortiseres ved disse betalinger – renterne og de øvrige omkostninger, der skal betales i medfør af denne aftale.

49 Det skal samtidigt påpeges, at det følger af ordlyden af artikel 22, stk. 1, i direktiv 2008/48, at i det omfang dette direktiv indeholder harmoniserede bestemmelser, kan medlemsstaterne ikke i national ret bibeholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der er fastsat i dette direktiv.

50 Domstolen har i denne forbindelse allerede fastslået, at artikel 10, stk. 2, i direktiv 2008/48 har foretaget en sådan harmonisering med hensyn til de elementer, som kreditaftalen skal indeholde (dom af 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, præmis 56).

51 Under disse omstændigheder skal det andet og det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 10, stk. 2, litra h)-j), i direktiv 2008/48, sammenholdt med dette direktivs artikel 22, stk. 1, skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede, ifølge hvilke det i en kreditaftale skal præciseres, hvorledes hver enkelt tilbagebetaling i givet fald fordeler sig på amortisering af kapitalen, renterne og de øvrige omkostninger.

Det første spørgsmål

52 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 10, stk. 2, og artikel 22, stk. 1, i direktiv 2008/48, således som fortolket ved dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), finder anvendelse på en kreditaftale som den i hovedsagen omhandlede, der er indgået før afsigelsen af denne dom og før en ændring af de nationale bestemmelser, som blev gennemført med henblik på at følge den fortolkning, der blev anlagt i den nævnte dom.

53 Det skal hertil bemærkes, at i henhold til Domstolens faste praksis skal den fortolkning, som Domstolen foretager af en EU-retlig regel, belyse og præcisere betydningen og rækkevidden af den pågældende regel, således som den skal forstås og anvendes, henholdsvis burde have været forstået og anvendt fra sin ikrafttræden. Det følger heraf, at den således fortolkede regel kan og skal anvendes af retten endog i forbindelse med retsforhold, der er stiftet og består efter denne regels ikrafttræden og

før der afsiges dom vedrørende fortolkningsanmodningen, såfremt betingelserne for at forelægge en tvist om anvendelsen af den nævnte regel i øvrigt er opfyldt (jf. i denne retning dom af 13.12.2018, Hein, C-385/17, EU:C:2018:1018, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).

54 I tvisten i hovedsagen tilkommer det den forelæggende ret at fortolke national ret, således som denne var gældende på tidspunktet for de relevante faktiske omstændigheder, i den konkrete sag på datoen for indgåelsen af den omhandlede aftale, dvs. den 1. oktober 2015, så vidt det overhovedet er muligt, og uden at der sker en fortolkning contra legem, og under overholdelse af direktiv 2008/48 således som fortolket ved dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842).

55 Som den slovakiske regering og Kommissionen har påpeget i deres skriftlige indlæg, gælder det i denne forbindelse, at en national retsinstans ikke med rette kan antage, at det er umuligt for den at fortolke en national bestemmelse i overensstemmelse med EU-retten, alene som følge af den omstændighed, at den har fortolket denne bestemmelse i en retning, som ikke er forenelig med denne ret (jf. i denne retning dom af 17.4.2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, præmis 73).

56 Denne forpligtelse til direktivkonform fortolkning begrænses af de generelle retsprincipper, især retssikkerhedsprincippet, i den henseende, at den ikke kan tjene som grundlag for en fortolkning contra legem af national ret (jf. i denne retning dom af 16.7.2009, Mono Car Styling, C-12/08, EU:C:2009:466, præmis 61). Selv om forpligtelsen til direktivkonform fortolkning ikke kan tjene som grundlag for en fortolkning contra legem af national ret, skal de nationale retter dog i givet fald ændre en fast national retspraksis, såfremt denne er baseret på en fortolkning af national ret, som er uforenelig med formålene med et direktiv (dom af 8.5.2019, Związek Gmin Zagłębia Miedziowego, C-566/17, EU:C:2019:390, præmis 49 og den deri nævnte retspraksis).

57 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 10, stk. 2, og artikel 22, stk. 1, i direktiv 2008/48, således som fortolket ved dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), finder anvendelse på en kreditaftale som den i hovedsagen omhandlede, der er indgået før afsigelsen af denne dom og før en ændring af de nationale bestemmelser, som blev gennemført med henblik på at følge den fortolkning, der blev anlagt i den nævnte dom.

Sagsomkostninger

58 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

1) **Artikel 10, stk. 2, litra h)-j), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF, sammenholdt med dette direktivs artikel 22, stk. 1, skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede, ifølge hvilke det i en kreditaftale skal præciseres, hvorledes hver enkelt tilbagebetaling i givet fald fordeler sig på amortisering af kapitalen, renterne og de øvrige omkostninger.**

2) **Artikel 10, stk. 2, og artikel 22, stk. 1, i direktiv 2008/48, således som fortolket ved dom af 9. november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), finder anvendelse på en kreditaftale som den i hovedsagen omhandlede, der er indgået før afsigelsen af denne dom og før en ændring af de nationale bestemmelser, som blev gennemført med henblik på at følge den fortolkning, der blev anlagt i den nævnte dom.**

Underskrifter